

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અનામત રાખવામાં આવેલ: ૧૮/૦૩/૨૦૨૬

જાહેર કરવામાં આવેલ: ૨૫/૦૩/૨૦૨૬

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ રેફરન્સ નં. ૨ ઓફ ૨૦૦૮

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ. એસ. સુપેહિયા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી પ્રણવ ત્રિવેદી

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર?	હા	ના

=====

કાઉન્સિલ ઓફ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સ ઓફ ઇન્ડિયા

વિરુદ્ધ

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર નં. ૧ માટે શ્રી બી. એસ. સોપારકર, શ્રીમતી સ્વાતિ સોપારકર
(૮૭૦) ની તરફે

સામાવાળા નં. ૧ માટે શ્રી મૃગેશ જાની (૧૯૮૪)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ. એસ. સુપેહ્યા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી પ્રણવ ત્રિવેદી

સીએવી ચુકાદો

(તરફથી: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ. એસ. સુપેહ્યા)

૧. આ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સ એક્ટ, ૧૯૪૯ (જે હવે પછી સદર અધિનિયમ તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ની કલમ ૨૧(૫) હેઠળનો કેસ રેફરન્સ છે, જે સીએ જિજ્ઞેશ વી. શાહ, ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટના સંદર્ભમાં છે. સુશ્રી પ્રભા એસ. પ્રસાદ [જનરલ મેનેજર (વી એન્ડ આઈ), વિજયા બેંક], બેંગ્લોર (જે હવે પછી "ફરિયાદી" તરીકે ઉલ્લેખિત છે) એ મેસર્સ જિજ્ઞેશ વી. શાહ એન્ડ કો, ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સ, અમદાવાદ, (જે હવે પછી "સામાવાળા" તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ના શ્રી જિજ્ઞેશ વી. શાહ વિરુદ્ધ નીચે મુજબના આક્ષેપો કરેલ છે.

ટૂંકી હકીકત:

સામાવાળાની નિમણૂક ૦૧/૦૭/૨૦૦૩ થી ૩૦/૦૬/૨૦૦૪ ના સમયગાળા માટે બેંકની રિલીફ રોડ શાખા, અમદાવાદ માટે કન્કરન્ટ ઓડિટર તરીકે કરવામાં આવી હતી. નિમણૂક પત્ર / માર્ગદર્શિકા મુજબ, તેમણે નીચેના પાસાઓની ચકાસણી કરવાની હતી:

(એ)

શાખા મેનેજરની સોંપાયેલ સત્તાઓથી બહાર મંજૂર કરાયેલ લોન / અપાયેલ વધારાની રકમ.

(બી) શું તમામ દસ્તાવેજો નવીનતમ સુધારેલ દસ્તાવેજ ફોર્મેટમાં યોગ્ય રીતે અમલમાં મૂકવામાં આવ્યા છે અને સ્ટેમ્પ એક્ટ મુજબ અને "ગીડલાઈન્સ ઓન ધ લોન ડોક્યુમેન્ટ્સ" પુસ્તક મુજબ જ્યાં જરૂરી હોય ત્યાં યોગ્ય રીતે સ્ટેમ્પ લગાવવામાં આવ્યા છે.

(સી) શું જામીનગીરીઓમાં કોઈ ઘટ છે/ જામીનગીરીઓ ગુમ છે અથવા ચાર્જ કરી શકાય તેવી ચાલુ મિલકતોની ગુણવત્તામાં બગાડ છે.

(ડી) શું મંજૂર કરાયેલ વધારાની રકમ ઓડી રિપોર્ટમાં તે જ દિવસે નોંધવામાં આવી છે?

(ઈ) શું ઓડી રિપોર્ટમાં નોંધાયેલ વધારાની રકમ સોંપાયેલ સત્તાઓની મર્યાદામાં છે, શું આવા કેસોમાં મંજૂરી મેળવવામાં આવી છે?

(એફ) અન્ય અનિયમિતતાઓ / ખામીઓ જો કોઈ હોય તો.

(જી) શું વ્યાજની યોગ્ય રીતે વસૂલાત થાય છે, જો નહીં તો જે સમયગાળા (ક્વાર્ટરની સંખ્યા) દરમિયાન તેની વિગતવાર વસૂલાત કરવામાં આવી ન હતી. શું ખાતામાં જમા રકમ વ્યાજને આવરી લેવા માટે પૂરતી છે, જો નહીં તો ઘટની રકમ કેટલી છે.

(એચ) બાકી રહેલ અનિયમિત ઇનલેન્ડ બિલ્સ, ખરીદેલ, સીબીપી, ડીબીપી, એસબીપી, સામાન્ય રીતે ચેક અને પીઆઈબીસી/ઈન્સ્ટન્ટ ક્રેડિટ સ્કીમ (આઈપીએપી) સહિતનો રિપોર્ટ.

(આઈ) બાકી રહેલ ઇનલેન્ડ બિલ્સ ડિસ્કાઉન્ટેડ પરનો રિપોર્ટ.

(જે) શું જે ખાતાઓમાં રિન્યુઅલ અથવા રિવ્યુ બાકી છે તેમાં ઓપરેશન માટે સક્ષમ અધિકારી પાસેથી અગાઉથી પરવાનગી મેળવવામાં આવી હતી?

૩. બેંકના આંતરિક નિરીક્ષકોએ ઓક્ટોબર, ૨૦૦૩ માં યોજાયેલ તેમના નિરીક્ષણ દરમિયાન ઘણી ગંભીર ખામીઓ શોધી કાઢી હતી જેની જાણ કરવામાં સામાવાળા નિષ્ફળ રહ્યા હતા, જે નીચે મુજબ છે:

(૧) મેસર્સ વર્ષા ટેક્સટાઈલ (પ્રોપ. પેરામાઉન્ટ પોલીકોટ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ) ની સીસીએચ મર્યાદા - રૂ. ૨૬૦.૦૦ લાખની મંજૂર મર્યાદાની સામે, શાખાએ મહત્તમ રૂ. ૩,૩૮,૧૫,૭૩૦/- સુધી સતત વધારાની મર્યાદા મંજૂર કરેલ છે. વધારાની ઓડી રિપોર્ટ મંજૂરી માટે કન્ટ્રોલિંગ ઓફિસમાં સબમિટ કરવામાં

આવ્યો નથી. ૩૦/૦૯/૨૦૦૩ ના રોજ ખાતામાં બાકી રહેલ રકમ રૂ. ૨,૯૩,૬૯૦/- હતી. શાખાએ રૂ. ૨૫૮.૦૪ લાખની રકમના મેસર્સ વર્ષા ટેક્સટાઇલના ૯ બિલ સપ્લાય બિલ્સ પર્યેઝ્ડ એકાઉન્ટ હેઠળ ખરીદ્યા છે, જેમાં કોઈ સોંપાયેલ સત્તા નથી, જેમાંથી ૮ બિલ રૂ. ૨૨૯.૫૪ લાખની રકમના બાકી છે.

(૨) મેસર્સ શ્રી ઉમિયા એન્ટરપ્રાઇઝિસની સીસીએમ મર્યાદા - રૂ. ૧૦.૦૦ લાખની મંજૂર મર્યાદાની સામે, શાખાએ કન્ટ્રોલિંગ ઓફિસમાં ઓડી રિપોર્ટ સબમિટ કર્યા વિના મહત્તમ રૂ. ૧૯,૭૪,૧૧૬/- સુધી સતત વધારાની મર્યાદા મંજૂર કરેલ છે.

(૩) ઉપરોક્ત મર્યાદા સિવાય શાખા મેનેજરે સીબીપી હેઠળ રૂ. ૬,૭૧,૦૦૬/- ના ૭ ચેક તેમની સોંપાયેલ સત્તાથી બહાર ખરીદ્યા છે જે ચૂકવણી કર્યા વિના પરત કરવામાં આવ્યા હતા અને કન્ટ્રોલિંગ ઓફિસને રિપોર્ટ કર્યા વિના ૬ મહિના સુધી પેનિંગ રાખવામાં આવ્યા હતા અને ત્યારબાદ પાર્ટીના સીસીએમ ખાતામાં ડેબિટ કરવામાં આવ્યા હતા.

(૪) મેસર્સ રજની કોમ્બિનેશન પ્રાઇવેટ લિમિટેડનું સીસીએમ ખાતું - શાખાને રૂ. ૩૦ લાખથી રૂ. ૭૦ લાખ સુધીની મર્યાદામાં વધારા સાથે રિન્યુઅલ મંજૂરી મળી છે પરંતુ રિન્યુઅલ દસ્તાવેજોના અમલીકરણ વિના શાખાએ ફક્ત ૧૩ મંજૂરીની શરતો અને નિયમોને પૂર્ણ કર્યા વિના કોમ્પ્યુટરમાં ડીપીમાં રૂ. ૩૦ થી ૭૦ લાખનો ફેરફાર કર્યો છે. મહત્તમ રૂ. ૮૯.૯૭ લાખ સાથે સતત વધારાની મર્યાદા

મંજૂર કરવામાં આવી હતી અને ઓડી રિપોર્ટ કન્ટ્રોલિંગ ઓફિસમાં મોકલવામાં આવ્યા ન હતા.

(૫) મેસર્સ આશિમા લિમિટેડનું સપ્લાય બિલ્સ પર્યેક્ષ ખાતું – મેનેજરે મંજૂર મર્યાદા અને સોંપાયેલ સત્તા વિના રૂ. ૨,૦૮,૧૬,૪૮૧/- સુધીના પાર્ટીના ૧૩ સ્થાનિક સપ્લાય બિલ ખરીદ્યા છે. ૧૩ બિલમાંથી, રૂ. ૭૪.૪૭ લાખના ૫ બિલ હજુ પણ બાકી છે અને આ મેટર કન્ટ્રોલિંગ ઓફિસમાં રિપોર્ટ કરવામાં આવી ન હતી.

(૬) મેસર્સ પેરામાઉન્ટ ઇન્ડસ્ટ્રીઝનું એસબીપી ખાતું – શાખા મેનેજરે સપ્લાય બિલ્સ પર્યેક્ષ ખાતા હેઠળ રૂ. ૯૦,૧૨,૭૫૦/- ના ૨ બિલ ખરીદ્યા છે જે હજુ પણ બાકી છે અને મંજૂરી વિના અને સોંપાયેલ સત્તાથી બહાર છે જે બાકી છે અને કન્ટ્રોલિંગ ઓફિસમાં રિપોર્ટ કરવામાં આવ્યા નથી.

(૭) શાખાએ ૧૮ ચાલુ ખાતાઓમાં રૂ. ૪૧.૮૬ લાખની ટીઓડી સોંપાયેલ સત્તાઓથી બહાર મંજૂર કરી છે અને કન્ટ્રોલિંગ ઓફિસમાં રિપોર્ટ પણ કરી નથી. રૂ. ૧૩.૫૭ લાખના ૮ ખાતાઓ હજુ પણ વસૂલાત માટે પેન્ડિંગ છે.

૪. તદનુસાર, ફરિયાદીએ ૧૬/૦૩/૨૦૦૪ ના રોજ સામાવાળા વિરુદ્ધ ફરિયાદ દાખલ કરી હતી. ફરિયાદની નકલ અરજદારના ૧૬/૦૩/૨૦૦૪ ના પત્ર દ્વારા મેસર્સ જિજ્ઞેશ વી. શાહ એન્ડ કો, ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સને મોકલવામાં આવી હતી, જેમાં ગેરવર્તણૂકના આરોપ માટે જવાબદાર સભ્ય(ઓ) ના નામ જાહેર

કરવા અને ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સ રેગ્યુલેશન્સ, ૧૯૮૮ ના રેગ્યુલેશન ૧૨(૭) હેઠળ જરૂરી હોય તેમ, જો કોઈ લેખિત નિવેદન હોય તો તે સીધું અરજદારને મોકલવા માટે સભ્ય(ઓ) ને આ પત્ર અને તેની સાથેના બિડાણની નકલો મોકલવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી.

૫. સામાવાળાએ તેમનું લેખિત નિવેદન રજૂ કર્યું હતું, જે ૦૮/૦૮/૨૦૦૪ ના રોજ યોગ્ય રીતે વેરિફાય કરવામાં આવ્યું હતું. ફરિયાદીએ ૧૧/૦૮/૨૦૦૪ ના રોજ યોગ્ય રીતે વેરિફાય થયેલ રીજોઈન્ડર રજૂ કર્યું હતું. સામાવાળાએ ૧૮/૧૦/૨૦૦૪ ના રોજ યોગ્ય રીતે વેરિફાય થયેલ તેમની ટિપ્પણી રજૂ કરી હતી. ત્યારબાદ, ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સ રેગ્યુલેશન્સ, ૧૯૮૮ ના રેગ્યુલેશન ૧૨(૧૧) ની જોગવાઈઓ અનુસાર, ફરિયાદ, લેખિત નિવેદન, રીજોઈન્ડર અને ટિપ્પણી ધરાવતા ઉપરોક્ત કાગળો મે, ૨૦૦૫ માં નવી દિલ્હી ખાતે યોજાયેલ કાઉન્સિલની મીટિંગમાં ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા હતા. કાઉન્સિલ એવો પ્રથમદર્શી અભિપ્રાય ધરાવે છે કે સામાવાળા વ્યાવસાયિક અને/અથવા અન્ય ગેરવર્તણૂકના દોષિત છે, તેથી ડિસિપ્લિનરી કમિટી દ્વારા આ મેટરમાં તપાસ કરાવવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો.

૬. ત્યારબાદ, સમિતિ દ્વારા ફરિયાદી અને સામાવાળાની તપાસ કરવામાં આવી હતી. સમિતિએ ૦૭/૦૭/૨૦૦૬ ના રોજ તેમનો રિપોર્ટ રજૂ કર્યો હતો, જેમાં

ઠરાવ્યું હતું કે સામાવાળા અધિનિયમની કલમ ૨૧ અને ૨૨ સાથે વાંચતા સેકન્ડ શેડ્યૂલના પાર્ટ-૧ ના કલોઝ (૭) ના અર્થમાં આવતી ગંભીર બેદરકારીના દોષિત છે.

૭. ડિસિપ્લિનરી કમિટીનો રિપોર્ટ ૨૮/૦૭/૨૦૦૬ ના પત્ર દ્વારા સંબંધિત પક્ષોને મોકલવામાં આવ્યો હતો અને તેમને જાણ કરવામાં આવી હતી કે સદર રિપોર્ટ કાઉન્સિલની આગામી મીટિંગોમાં ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે. સામાવાળાએ ડિસિપ્લિનરી કમિટીના રિપોર્ટ પર કોઈ લેખિત રજૂઆત દાખલ કરી ન હતી, જો કે, ફરિયાદી વિભાગના પ્રતિનિધિ કાઉન્સિલ સમક્ષ હાજર થયા હતા અને સામાવાળાએ ડિસિપ્લિનરી કમિટીના રિપોર્ટ પર ૦૫/૧૦/૨૦૦૬ ના રોજ તેમની લેખિત રજૂઆત સબમિટ કરી હતી.

૮. ડિસિપ્લિનરી કમિટીના રિપોર્ટની સાથે સામાવાળા પાસેથી પ્રાપ્ત થયેલ ૦૫/૧૦/૨૦૦૬ ની લેખિત રજૂઆત અને તેની સમક્ષ ફરિયાદી વિભાગના પ્રતિનિધિ દ્વારા કરવામાં આવેલ મૌખિક રજૂઆતોને ધ્યાનમાં લીધા પછી, કાઉન્સિલે ડિસિપ્લિનરી કમિટીનો રિપોર્ટ સ્વીકારવાનું નક્કી કર્યું અને તદનુસાર ઠરાવ્યું કે સામાવાળા અધિનિયમના સેકન્ડ શેડ્યૂલના પાર્ટ ૧ ના કલોઝ (૭) ના અર્થમાં આવતી વ્યાવસાયિક ગેરવર્તણૂકના દોષિત છે.

૯. તદનુસાર, અધિનિયમની કલમ ૨૧(પ) હેઠળ, કાઉન્સિલે હાઈકોર્ટને ભલામણ કરવાનું નક્કી કર્યું કે સામાવાળાનું નામ છ મહિનાના સમયગાળા માટે સભ્ય રજિસ્ટરમાંથી દૂર કરવામાં આવે.

કાઉન્સિલની તરફેણમાં રજૂઆતો:

૧૦. કાઉન્સિલ માટે હાજર રહેલ વિદ્વાન વકીલ શ્રી બી. એસ. સોપારકરે ડિસિપ્લિનરી કમિટીના રિપોર્ટ અને કાઉન્સિલના અભિપ્રાયને ટાંકીને રજૂઆત કરી છે કે વાસ્તવમાં સામાવાળાએ સ્વીકાર્યું છે કે ગંભીર ખામી તરફ નિર્દેશ કરવામાં નિષ્ફળ રહેવા બદલ તેમની તરફથી ગંભીર બેદરકારી થઈ છે જે ગેરવર્તણૂક સમાન છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સામાવાળા દ્વારા આપવામાં આવેલ એકમાત્ર બહાનું તેમની કૌટુંબિક પરિસ્થિતિઓ વિશે હતું અને ગુણદોષ પર કોઈ વિવાદ નથી.

૧૧. ડિસિપ્લિનરી કમિટીના સંબંધિત પક્ષોને પ્રશ્નાવલીઓનો ઉલ્લેખ કરતી વખતે, એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે ડિસિપ્લિનરી કમિટી સમક્ષ, સામાવાળાએ સ્પષ્ટપણે સ્વીકાર્યું છે કે તેમણે અનિયમિતતાઓનો ફ્લેશ રિપોર્ટ સબમિટ કર્યો ન હતો, અને બેંક દ્વારા તેના આંતરિક નિરીક્ષકો દ્વારા તપાસ હાથ ધરવામાં આવ્યા પછી ૩૦/૧૨/૨૦૦૩ ના રોજ જ તે સબમિટ કરવામાં આવ્યા હતા. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે કૌટુંબિક પરિસ્થિતિઓ જેમ કે તેમના

પિતાનું મૃત્યુ અને તેમની પત્નીની સર્જરી એ વિચાર્યા પછીનું પગલું છે, કારણ કે તેમના પિતા સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૩ માં અવસાન પામ્યા હતા અને ઓક્ટોબર, ૨૦૦૩ માં નિરીક્ષકો દ્વારા તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ પણ ૩૦/૧૨/૨૦૦૩ સુધી, સામાવાળાએ ઉપરોક્ત કેસોમાં ગંભીર અનિયમિતતાઓ દર્શાવતો ફ્લેશ રિપોર્ટ દાખલ કર્યો ન હતો.

૧૨. સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય વિરુદ્ધ રામધર સાવ, ૨૦૨૫ એસ.સી.સી. ઓનલાઇન એસ.સી. ૧૭૫૨ ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખીને, એવી આગ્રહ કરવામાં આવે છે કે આ કોર્ટે ડિસિપ્લિનરી કમિટી તેમજ કાઉન્સિલના એકસાથે થયેલ તારણોમાં ખલેલ પહોંચાડવી જોઈએ નહીં, કારણ કે સામાવાળાએ ડિસિપ્લિનરી કમિટી તેમજ કાઉન્સિલ દ્વારા કાર્યવાહી કરવામાં કોઈ અનિયમિતતાનો આરોપ મૂક્યો નથી. કાઉન્સિલ ઓફ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સ ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ અરુણ પુરુષોત્તમ કાપડિયા, [૨૦૧૪] ૪૧ ટેક્સમેન.કોમ ૩૦૮ (ગુજરાત) ના કેસમાં આ કોર્ટના નિર્ણય પર પણ આધાર રાખવામાં આવેલ છે. સી. એ. રાજેશ વિરુદ્ધ ડિસિપ્લિનરી કમિટી, [૨૦૧૨] ૨૮ ટેક્સમેન.કોમ ૧૦૦ (ગુજરાત) ના કેસમાં આ કોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખીને, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે આ કોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા, અધિનિયમના સેકન્ડ શેડ્યૂલના પાર્ટ-૧ ના કલોઝ-૭ ની જોગવાઈઓને સમજ્યા પછી, અધિનિયમની કલમ ૨૧(૩), ૨૧(બી)(૩) અને ૨૨ હેઠળની

જોગવાઈઓ સાથે વાંચતા એવું ઠરાવ્યું છે કે ડ્યુ ડિલિજન્સ (યોગ્ય ખંત) વાપરવામાં નિષ્ફળતા એ ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ પાસું છે જે ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટના આચરણને તપાસવામાં પણ ધ્યાનમાં લેવું જોઈએ અને ડિસિપ્લિનરી કમિટી દ્વારા નોંધાયેલ તારણ અથવા નિષ્કર્ષ અને કાઉન્સિલ દ્વારા પુષ્ટિને ખતેલ પહોંચાડી શકાય નહીં જો માત્ર દંડની માત્રા એટલી અપ્રમાણસર દર્શાવવામાં આવી હોય અથવા જણાય કે તે વિકિટમાઈઝેશન (પીડિત ગણવા) સમાન હશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે હાલના કેસમાં, સાબિત થયેલ ગેરવર્તણૂકને જોતા, કાઉન્સિલે સામાવાળાનું નામ ફક્ત છ મહિનાના સમયગાળા માટે સભ્ય રજિસ્ટરમાંથી દૂર કરવાની ભલામણ કરી છે અને તેથી જ્યાં સુધી કોર્ટ એવું ન માને કે આવો દંડ ખામી માટે અપ્રમાણસર છે, ત્યાં સુધી તેમાં દખલગીરી કરવી જોઈએ નહીં.

સામાવાળાની તરફેણમાં રજૂઆતો:

૧૩. ઉપરોક્ત રજૂઆતોનો જવાબ આપતા અને ભલામણનો વિરોધ કરતા, વિદ્વાન વકીલ શ્રી મૃગેશ જાનીએ શરૂઆતમાં જ રજૂઆત કરી છે કે ડિસિપ્લિનરી કમિટી તેમજ કાઉન્સિલ સભ્ય રજિસ્ટરમાંથી છ મહિના દૂર કરવાની ભલામણ કરવામાં ભૂલ કરી છે, કારણ કે તે ખૂબ જ કઠોર અને અપ્રમાણસર સજા હશે, કથિત બેદરકારી અથવા ફરજ નિભાવવામાં નિષ્ફળતાને જોતા, ખાસ કરીને તે હકીકતના પ્રકાશમાં કે, ફરિયાદી-બેંકે ન તો કોઈ દૂષિત ઇરાદાનો આરોપ મૂક્યો

છે કે ન તો તેવો દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે સામાવાળાએ ફ્લેશ રિપોર્ટ્સ દાખલ કરવામાં વિલંબ કરીને કંઈપણ ગેરકાયદેસર મેળવ્યું છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે દૂષિત ઇરાદાના આક્ષેપોના અભાવે, સભ્ય રજિસ્ટરમાંથી છ મહિનાના સમયગાળા માટે દૂર કરવાની વાદગ્રસ્ત કાર્યવાહી ગેરકાયદેસર છે અને તેથી, સેકન્ડ શેડ્યૂલના કલોઝ-૭ ની જોગવાઈનો ઉપયોગ કરી શકાય નહીં. તેમની રજૂઆતના સમર્થનમાં, તેમણે કાઉન્સિલ ઓફ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સ વિરુદ્ધ સોમનાથ બસુ, એ.આઈ.આર. ૨૦૦૭ કલકત્તા ૨૯ ના કેસમાં કલકત્તા હાઈકોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જેમ કલકત્તા હાઈકોર્ટ દ્વારા ઠરાવવામાં આવ્યું છે તેમ, સાબિત થયેલ બેદરકારી અને આળસના કેસમાં પરંતુ દુષ્ટ-ઇરાદાના અભાવે, સભ્ય રજિસ્ટરમાંથી નામ દૂર કરવા માટે કાઉન્સિલની ભલામણ અપ્રસ્તુત છે.

૧૪. એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે જે નિરીક્ષકોના રિપોર્ટમાંથી આ કાર્યવાહી ઉભી થઈ છે તે સામાવાળાને પૂરી પાડવામાં આવી નથી અને તે ન તો ડિસિપ્લિનરી કમિટી સમક્ષ કે ન તો કાઉન્સિલ સમક્ષ મૂકવામાં આવ્યો છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આંતરિક નિરીક્ષકોના રિપોર્ટની બિન-રજૂઆત, જેમાં બેદરકારી નોંધવામાં આવી હતી, તે સમગ્ર કાર્યવાહીને ખામીયુક્ત બનાવશે.

૧૫. એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે મેસર્સ વર્ષા ટેક્સટાઈલ અને મેસર્સ

શ્રી ઉમિયા એન્ટરપ્રાઇઝિસ નામની બે સંસ્થાઓના કિસ્સામાં અનિયમિતતા, સામાવાળાની નિમણૂક કરવામાં આવી તે પહેલાં જ કરવામાં આવી હતી અને તેથી તે અગાઉના ઓડિટર હતા જેઓ આવી સંસ્થાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલ અનિયમિતતાની જાણ ન કરવા માટે જવાબદાર હતા અને તેથી સામાવાળાને અગાઉના ઓડિટરો દ્વારા કરવામાં આવેલ જવાબદારી અથવા નિષ્ક્રિયતા સાથે જોડી શકાય નહીં.

૧૬. અંતે, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સામાવાળાએ જાણીજોઈને વૈધાનિક ઓડિટના રિપોર્ટમાં વિલંબ કર્યો નથી. તે ઘણી કૌટુંબિક પરિસ્થિતિઓને કારણે થયું હતું, ખાસ કરીને, તેમના પિતાનું મૃત્યુ તેમજ તેમની પત્નીએ સિસ્ટની સર્જરી કરાવી હતી. આમ, એવી અરજ કરવામાં આવે છે કે કાઉન્સિલ દ્વારા કરવામાં આવેલ ભલામણ આ કોર્ટ દ્વારા સ્વીકારવી જોઈએ નહીં.

વિશ્લેષણ અને અભિપ્રાય:

૧૭. અમે સંબંધિત પક્ષો માટે હાજર રહેલ વિદ્વાન વકીલોની રજૂઆતો વિગતવાર સાંભળી છે.

૧૮. અધિનિયમની બિન-સુધારેલ કલમ ૨૧ નો સંબંધિત અંશ, જે હાલના

કેસને લાગુ પડે છે, જે હેઠળ આ કોર્ટને રેફરન્સ આપવામાં આવ્યો છે, તે નીચે મુજબ સમાવિષ્ટ છે:

"૨૧. ઇન્સ્ટિટ્યૂટના સભ્યોની ગેરવર્તણૂકને લગતી તપાસમાં કાર્યવાહી –

(૪) જ્યાં એવું તારણ હોય કે ઇન્સ્ટિટ્યૂટનો કોઈ સભ્ય ફર્સ્ટ શેડ્યૂલ* માં નિર્દિષ્ટ વ્યાવસાયિક ગેરવર્તણૂકનો દોષિત છે, ત્યારે કાઉન્સિલ કેસમાં તેની સામે આદેશો પસાર કરવામાં આવે તે પહેલાં સભ્યને સાંભળવાની તક પૂરી પાડશે, અને ત્યારબાદ નીચેનામાંથી કોઈપણ આદેશો કરી શકે છે, એટલે કે :–

(એ) સભ્યને ઠપકો આપવો;

(બી) કાઉન્સિલ યોગ્ય સમજે તેટલા સમય માટે, પાંચ વર્ષથી વધુ નહીં તેટલા સમય માટે, રજિસ્ટરમાંથી સભ્યનું નામ દૂર કરવું

પરંતુ જો કાઉન્સિલને એવું લાગે કે આ કેસ એવો છે જેમાં સભ્યનું નામ પાંચ વર્ષથી વધુ સમય માટે અથવા કાયમી ધોરણે રજિસ્ટરમાંથી દૂર કરવું જોઈએ, તો તે કલોઝ (એ) અથવા કલોઝ (બી) માં ઉલ્લેખિત કોઈપણ આદેશ કરશે નહીં, પરંતુ તેના પરની ભલામણો સાથે કેસ હાઈકોર્ટને મોકલશે.

(પ) જ્યાં ગેરવર્તણૂક જેના માટે કાઉન્સિલે ઇન્સ્ટિટ્યૂટના કોઈ સભ્યને દોષિત ઠરાવ્યો છે તે સબ-કલમ (૪) માં ઉલ્લેખિત ગેરવર્તણૂક સિવાયની ગેરવર્તણૂક હોય, તો તે તેના પરની ભલામણો સાથે કેસ હાઈકોર્ટને મોકલશે.

(૬) સબ-કલમ (૪) અથવા સબ-કલમ (પ) હેઠળ કોઈપણ કેસ મળ્યા પછી, હાઈકોર્ટ કેસની સુનાવણી માટે તારીખ નક્કી કરશે અને સંબંધિત

ઈન્સ્ટિટ્યૂટના સભ્ય, કાઉન્સિલ અને કેન્દ્ર સરકારને નક્કી કરેલી તારીખની નોટિસ આપવામાં આવશે, અને તે સભ્ય, કાઉન્સિલ અને કેન્દ્ર સરકારને સાંભળવાની તક પૂરી પાડશે, અને ત્યારબાદ નીચેનામાંથી કોઈ પણ આદેશો કરી શકે છે, એટલે કે :-

(એ) કાર્યવાહી ફાઈલ કરવાનો નિર્દેશ આપવો, અથવા ફરિયાદ રદ કરવી, જે પણ કેસ હોય;

(બી) સભ્યને ઠપકો આપવો;

(સી) સભ્યને કાં તો કાયમી ધોરણે અથવા હાઈકોર્ટ યોગ્ય સમજે તેટલા સમય માટે ઇન્સ્ટિટ્યૂટની સદસ્યતામાંથી દૂર કરવો;

(ડી) વધુ તપાસ અને રિપોર્ટ માટે કેસ કાઉન્સિલને મોકલવો."

૧૯. તે વિવાદિત નથી કે સામાવાળાની નિમણૂક ૦૧/૦૭/૨૦૦૩ થી ૩૦/૦૬/૨૦૦૪ ના સમયગાળા માટે કન્કરન્ટ ઓડિટર તરીકે કરવામાં આવી હતી અને નિમણૂક પત્ર/માર્ગદર્શિકા મુજબ, તેમણે અનિયમિતતા, ખામીઓ અથવા ઘટ દર્શાવવાની અને બેંકને તે અંગે રિપોર્ટ કરવાની હતી. એવું જણાય છે કે બેંકે ઓક્ટોબર, ૨૦૦૩ માં શાખાનું આંતરિક નિરીક્ષણ કર્યું હતું જ્યારે વિવિધ અનિયમિતતાઓ જોવા મળી હતી, જે ટૂંકમાં નીચે મુજબ ફરીથી દર્શાવવામાં આવી છે:

(એ) મેસર્સ વર્ષા ટેક્સટાઈલની સીસીએચ મર્યાદા જેમાં એવો આક્ષેપ છે કે

શાખાએ રૂ. ૨૬૦.૦૦ લાખની મંજૂર મર્યાદાની સામે વધારાની મર્યાદા ફાળવી હતી અને વધારાનો ઓવરડ્રાફ્ટ રિપોર્ટ મંજૂરી માટે કન્ટ્રોલિંગ ઓફિસમાં સબમિટ કરવામાં આવ્યો ન હતો.

(બી) મેસર્સ શ્રી ઉમિયા એન્ટરપ્રાઇઝિસની સીસીએમ મર્યાદા, શાખાએ રૂ. ૧૦ લાખની મંજૂર મર્યાદાની સામે કન્ટ્રોલિંગ ઓફિસમાં ઓવરડ્રાફ્ટ રિપોર્ટ સબમિટ કર્યા વિના સતત વધારાની રકમ મંજૂર કરી હતી. શાખા મેનેજરે તેમની સોંપાયેલ સત્તાથી બહાર ૭ ચેક ખરીદ્યા હતા જે ચૂકવણી વિનાના રિપોર્ટ થયા હતા અને કન્ટ્રોલિંગ ઓફિસમાં રિપોર્ટ કર્યા વિના ૬ મહિના સુધી પેન્ડિંગ રાખવામાં આવ્યા હતા.

(સી) મેસર્સ રજની કોમ્બિનેશન પી. લિમિટેડનું સીસીએમ ખાતું, રિન્યુઅલ દસ્તાવેજોના અમલીકરણ વિના, શાખાએ ૧૩ મંજૂરીની શરતો અને નિયમોને પૂર્ણ કર્યા વિના કોમ્પ્યુટરમાં ડીપીમાં રૂ. ૩૦ થી ૭૦ લાખનો ફેરફાર કર્યો છે.

(ડી) મેસર્સ આશિમા લિમિટેડનું સપ્લાય બિલ્સ પર્યેઝ ખાતું, શાખા મેનેજરે મંજૂર મર્યાદા અને સોંપાયેલ સત્તા વિના રૂ. ૨,૦૮,૧૬,૪૮૧/- સુધીના પાર્ટીના ૧૩ સ્થાનિક સપ્લાય બિલ ખરીદ્યા છે. ૧૩ બિલમાંથી, રૂ. ૭૪.૪૭ લાખના ૫ બિલ બાકી રહ્યા હતા.

(ઇ) મેસર્સ પેરામાઉન્ટ ઇન્ડસ્ટ્રીઝનું એસબીપી ખાતું, શાખા મેનેજરે સપ્લાય બિલ્સ પર્યેઝ ખાતા હેઠળ રૂ. ૯૦,૧૨,૭૫૦/- ના ૨ બિલ ખરીદ્યા છે જે મંજૂરી વિના અને સોંપાયેલ સત્તાથી બહાર બાકી રહ્યા છે.

(એફ) શાખાએ ૧૮ ચાલુ ખાતાઓમાં રૂ. ૪૧.૮૬ લાખની ટીઓડી સોંપાયેલ સત્તાઓથી બહાર મંજૂર કરી છે અને કન્ટ્રોલિંગ ઓફિસમાં રિપોર્ટ કરી નથી.

૨૦. ૧૬/૦૩/૨૦૦૪ ના રોજ બેંક દ્વારા ફરિયાદ કર્યા પછી, કાઉન્સિલે, સંબંધિત પક્ષોના પ્રતિભાવો તપાસ્યા પછી, ૨૫/૦૫/૨૦૦૫ ના તેમના અભિપ્રાય દ્વારા ડિસિપ્લિનરી કમિટી દ્વારા તપાસ કરાવવાનું નક્કી કર્યું. ડિસિપ્લિનરી કમિટી દ્વારા તપાસ હાથ ધરવામાં આવ્યા પછી, એવું જાણવા મળ્યું કે સામાવાળા વિવિધ સંસ્થાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલ ઉપરોક્ત અનિયમિતતાઓની જાણ કરવામાં તેમની ફરજો અને જવાબદારી નિભાવવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે અને સામાવાળા અધિનિયમની કલમ ૨૧ અને ૨૨ સાથે વાંચતા સેકન્ડ શેડ્યૂલના પાર્ટ-૧ ના કલોઝ-૭ ના અર્થમાં વ્યાવસાયિક ગેરવર્તણૂકના દોષિત ઠર્યા હતા.

૨૧. ડિસિપ્લિનરી કમિટીએ એક વિગતવાર તપાસ કરી હતી જેમાં સામાવાળાએ ભાગ લીધો હતો. તેમને સુનાવણીની પૂરતી તક પણ આપવામાં આવી હતી, અને સામાવાળા દ્વારા નિયમો કે જોગવાઈઓ અથવા કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના કોઈ ઉદ્વેગન અંગે કોઈ આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા નથી. આને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે હવે સામાવાળાના કેસને ગુણદોષ પર તપાસવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા છીએ.

૨૨. ડિસિપ્લિનરી કમિટીની કાર્યવાહી અમે ઝીણવટપૂર્વક તપાસી છે. જ્યારે સમિતિના સભ્યો દ્વારા સામાવાળાને ગંભીર પ્રકારની અનિયમિતતાઓની જાણ ફ્લેશ રિપોર્ટ્સ જનરેટ કરીને તાત્કાલિક કરવામાં તેમની ફરજમાં નિષ્ફળતા અંગે પ્રશ્નો પૂછવામાં આવ્યા હતા, ત્યારે સામાવાળાએ તેમના બચાવમાં માત્ર તેમની કૌટુંબિક પરિસ્થિતિઓનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. તેમનો એકમાત્ર બચાવ એ છે કે તેઓ તેમના ફ્લેશ રિપોર્ટ દ્વારા ખામી/અનિયમિતતાઓને પ્રકાશિત કરવામાં અસમર્થ હતા કારણ કે તેમના પિતા સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૩ માં અવસાન પામ્યા હતા અને તેમની પત્નીએ ઓગસ્ટ, ૨૦૦૩ માં સિસ્ટ માટે સર્જરી કરાવી હતી.

૨૩. આ તબક્કે, અમે ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ કે, ત્યારબાદ, સામાવાળાએ ૩૧/૧૨/૨૦૦૩ ના રોજ તેમના ફ્લેશ રિપોર્ટ્સ દ્વારા અનિયમિતતાઓની જાણ કરી હતી. સામાવાળા ઓક્ટોબર, ૨૦૦૩ ના મહિનામાં નિરીક્ષકો દ્વારા બેંકના આંતરિક ઓડિટ વિશે ખૂબ સારી રીતે જાણતા હતા. કૌટુંબિક પરિસ્થિતિઓનો આશરો લેતા સામાવાળાનો બચાવ સ્વીકાર્ય નથી કારણ કે તે સ્વીકારવામાં આવ્યું છે કે તેમના પિતા સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૩ માં અવસાન પામ્યા હતા અને તેમની પત્નીએ ઓગસ્ટ, ૨૦૦૩ માં સર્જરી કરાવી હતી, જે ઓક્ટોબર, ૨૦૦૩ માં હાથ ધરવામાં આવેલ શાખાના આંતરિક નિરીક્ષણ પહેલાં જ હતું. ઓક્ટોબર, ૨૦૦૩ માં અનિયમિતતાઓ સામે આવ્યા પછી પણ, સામાવાળાએ

૩૦/૧૨/૨૦૦૩ ના રોજ ફ્લેશ રિપોર્ટ નં. ૧૪/૦૩-૦૪ દ્વારા અને ડિસેમ્બર, ૨૦૦૩ માં પૂરા થતા ક્વાર્ટરના ક્વાર્ટરલી રિપોર્ટ દ્વારા અનિયમિતતાઓની જાણ કરી હતી, એટલે કે લગભગ બે મહિનાના સમયગાળા પછી. આમ, ડિસિપ્લિનરી કમિટી સમક્ષ તેમની કૌટુંબિક પરિસ્થિતિઓ ટાંકીને સામાવાળા દ્વારા લેવામાં આવેલ બચાવ સ્વીકાર્ય નથી અને તે વિચાર્યા પછીનું પગલું જણાય છે. સામાવાળા પાસે ઓક્ટોબર, ૨૦૦૩ થી અને શાખાના આંતરિક નિરીક્ષણ હાથ ધર્યા પછી પણ ફ્લેશ રિપોર્ટમાં અનિયમિતતાની જાણ કરવા માટે પૂરતો સમય હતો. જો કે, તેમણે ૩૦/૧૨/૨૦૦૩ સુધી તેમ કર્યું ન હતું. સામાવાળા દ્વારા એવું નકારવામાં આવ્યું નથી કે અનિયમિતતા નોંધ્યા પછી તરત જ ફ્લેશ રિપોર્ટ જનરેટ કરવાનો હોય છે. નિમણૂક પત્ર / માર્ગદર્શિકા મુજબ, સામાવાળાએ આ તમામ ખામીઓની દૈનિક ધોરણે ચકાસણી કરવાની હતી, જો કે તેઓ આળસુ રહ્યા હતા, અને બેંક દ્વારા આંતરિક નિરીક્ષણ હાથ ધર્યા પછી જ જાગ્યા હતા. આમ, જે તથ્યો સાબિત થયા છે અને સામાવાળા દ્વારા નકારવામાં આવ્યા નથી, તે સૂચવે છે કે સામાવાળા તેમની ફરજો નિભાવવામાં બેદરકાર હતા. સામાવાળાએ નિરીક્ષકોના રિપોર્ટ પૂરા ન પાડવા અંગે પણ ફરિયાદ ઉઠાવી છે, જો કે, તેમણે આ સંદર્ભમાં તેમને થયેલ પૂર્વગ્રહ દર્શાવ્યો નથી. ડિસિપ્લિનરી કમિટી સમક્ષ, તેમણે નિરીક્ષકોના રિપોર્ટની માંગણી કરી ન હતી. વધુમાં, રિપોર્ટની બિન-રજૂઆત એ તથ્યને બદલી શકતી નથી કે સામાવાળાએ ખામીઓ દર્શાવવામાં ખંતપૂર્વક કામ કર્યું નથી. તેનાથી વિપરીત, તેમણે સ્વીકાર્યું

છે કે તેમની કૌટુંબિક પરિસ્થિતિઓને કારણે ખામીઓ દર્શાવવામાં આવી ન હતી.

૨૪. સામાવાળાનો એવો પણ કેસ છે કે તેમણે તેમના ક્વાર્ટરલી રિપોર્ટમાં મેસર્સ વર્ષા ટેક્સટાઇલ અને મેસર્સ શ્રી ઉમિયા એન્ટરપ્રાઇઝની અનિયમિતતા દર્શાવી હતી. અમે સામાવાળા દ્વારા તૈયાર કરાયેલ ૩૦/૦૯/૨૦૦૩ ના એનેક્ષર નં. સીએક્યુ૧૪ (CAQ14) તપાસ્યા છે અને તે તપાસતા, અમારા ધ્યાનમાં આવ્યું છે કે ૫ સંસ્થાઓમાંથી કોઈ પણ, જેનો અહીં ઉપર ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, જેના માટે સામાવાળા પર આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો, તે એનેક્ષર સીએક્યુ૧૪ માં દેખાતી નથી, કે અન્ય સંસ્થાઓને લગતી કોઈ સમજૂતી આપવામાં આવી નથી. સમિતિ સમક્ષ સ્વીકાર્યા મુજબ, મેસર્સ વર્ષા ટેક્સટાઇલ અને મેસર્સ શ્રીજી ઉમિયા એન્ટરપ્રાઇઝની અનિયમિતતા માત્ર ૩૦/૧૨/૨૦૦૩ ના ફ્લેશ રિપોર્ટ દ્વારા જ રિપોર્ટ કરવામાં આવી હતી. સામાવાળા, જેણે દૈનિક રિપોર્ટ, માસિક રિપોર્ટ અને ક્વાર્ટરલી રિપોર્ટ સબમિટ કરવાના હતા અને વેરિફિકેશન/રેવન્યુ ઓડિટમાં તે સમજાવવાના હતા, છેતરપિંડી અને અન્ય અનિયમિતતાઓ, કાનૂની પાલન પ્રમાણપત્ર વગેરેને લગતી સમસ્યા, તેમણે આવી ક્વાયત હાથ ધરી ન હતી અને માત્ર ૩૦/૧૨/૨૦૦૩ ના રોજ જ કરી હતી. અમે શોધી કાઢ્યું છે કે ૩૦/૦૯/૨૦૦૩ ના એનેક્ષર નં. સીએક્યુ૧૯ (CAQ19) દ્વારા, સામાવાળાએ ખાતા પર એક રિપોર્ટ તૈયાર કર્યો હતો જ્યાં ચેતવણીના સંકેતો જોવા મળ્યા હતા, જેને રિજનલ ઓફિસ, ઝોનલ ઓફિસ અને હેડ ઓફિસના

વિશેષ ધ્યાન આપવાની જરૂર હતી અને મેસર્સ વર્ષા ટેક્સટાઈલ, રજની કોમ્બિનેશન પી. લિમિટેડના નામ સાથે રૂઠ સંસ્થાઓ આવા રિપોર્ટ્સમાં દેખાયા હતા. જો કે, તથ્ય એ રહે છે કે સામાવાળાએ ક્યારેય ફ્લેશ રિપોર્ટ દ્વારા રિપોર્ટ કર્યો નથી. સામાવાળા દૈનિક ધોરણે અસરકારક રીતે કન્કરન્ટ ઓડિટ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા અને તે માત્ર બેંકના આંતરિક નિષ્ણાતોના રિપોર્ટ પછી જ કરવામાં આવ્યું હતું. સમિતિ અને કાઉન્સિલે સામાવાળા દ્વારા લેવામાં આવેલ બચાવની સાથે તથ્યોની વિગતવાર તપાસ કરી છે અને અંતે સામાવાળાને ૬ મહિનાના સમયગાળા માટે સભ્ય રજિસ્ટરમાંથી દૂર કરવાની ભલામણ કરી છે.

સેકન્ડ શેડ્યૂલના પાર્ટ-૧ ના કલોઝ-૭ નું વાંચન:

૨૫. સામાવાળાનો સમગ્ર કેસ અધિનિયમના સેકન્ડ શેડ્યૂલના પાર્ટ-૧ ના કલોઝ-૭ ની જોગવાઈઓ પર ટકેલો છે, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

"ધ સેકન્ડ શેડ્યૂલ

[જુઓ કલમ ૨૧(૩), ૨૧-બી(૩) અને ૨૨]

પાર્ટ ૧

પ્રેક્ટિસમાં રહેલા ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સના સંબંધમાં વ્યાવસાયિક ગેરવર્તણૂક

પ્રેક્ટિસમાં રહેલો ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ વ્યાવસાયિક ગેરવર્તણૂકનો દોષિત ગણાશે,

જો તે

(૧) તેના વ્યાવસાયિક જોડાણ દરમિયાન મેળવેલી માહિતી તેના ક્લાયન્ટની

સંમતિ વિના અથવા કોઈ કાયદા દ્વારા જરૂરી હોય તે સિવાય, તેને રોકનાર ક્લાયન્ટ સિવાયની કોઈ પણ વ્યક્તિને જાહેર કરે છે;

(૨) તેના નામે, અથવા તેની પેઢીના નામે, નાણાકીય નિવેદનોની તપાસનો રિપોર્ટ પ્રમાણિત કરે છે અથવા સબમિટ કરે છે સિવાય કે આવા નિવેદનો અને સંબંધિત રેકૉર્ડ્સની તપાસ તેના દ્વારા અથવા તેની પેઢીમાં ભાગીદાર અથવા કર્મચારી દ્વારા અથવા પ્રોક્રિટસમાં રહેલા અન્ય ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ દ્વારા કરવામાં આવી હોય;

(૩) તેના નામને અથવા તેની પેઢીના નામને ભવિષ્યના વ્યવહારો પર આકસ્મિક કમાણીના અંદાજ સાથે એવી રીતે વાપરવાની પરવાનગી આપે છે જે એવી માન્યતા તરફ દોરી શકે છે કે તે આગાહીની ચોકસાઈ માટે બાંધધરી આપે છે;

(૪) કોઈપણ વ્યવસાય અથવા એન્ટરપ્રાઇઝના નાણાકીય નિવેદનો પર તેનો અભિપ્રાય વ્યક્ત કરે છે જેમાં તે, તેની પેઢી, અથવા તેની પેઢીમાં ભાગીદારનો ગણનાપાત્ર હિત હોય;

(૫) તેને જાણીતી સામગ્રીની હકીકત જાહેર કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે જે નાણાકીય નિવેદનમાં જાહેર કરવામાં આવી નથી, પરંતુ જેનું જાહેર કરવું આવા નાણાકીય નિવેદન બનાવતી વખતે જરૂરી છે જ્યાં તે વ્યાવસાયિક ક્ષમતામાં તે નાણાકીય નિવેદન સાથે સંબંધિત છે;

(૬) તેને જાણીતી સામગ્રીના ખોટા નિવેદનની જાણ કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે જે

એવા નાણાકીય નિવેદનમાં દેખાય છે જેની સાથે તે વ્યાવસાયિક ક્ષમતામાં સંબંધિત છે;

(૭) ડ્યુ ડિલિજન્સ (યોગ્ય ખંત) વાપરતો નથી, અથવા તેની વ્યાવસાયિક ફરજોના આચરણમાં ખૂબ જ બેદરકાર છે;

(૮) પૂરતી માહિતી મેળવવામાં નિષ્ફળ જાય છે જે અભિપ્રાય વ્યક્ત કરવા માટે જરૂરી છે અથવા તેના અપવાદો અભિપ્રાય વ્યક્ત કરવા માટે પૂરતા મહત્વના છે;

(૯) ઓડિટની સામાન્ય રીતે સ્વીકૃત પ્રક્રિયામાંથી કોઈ પણ સામગ્રી વિંચલન તરફ ધ્યાન દોરવામાં નિષ્ફળ જાય છે જે પરિસ્થિતિઓને લાગુ પડે છે;

(૧૦) ફી અથવા મહેનતાણું સિવાયના તેના કલાયન્ટના નાણાં અથવા અલગ બેંકિંગ ખાતામાં ખર્ચવા માટેના નાણાં રાખવામાં અથવા આવા નાણાંનો ઉપયોગ તે હેતુઓ માટે કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે જે માટે તે વાજબી સમયની અંદર હેતુપૂર્વક છે.

૨૬. સામાવાળાનો કેસ એ છે કે કલોઝ (૭) ની જોગવાઈ તેના કેસમાં આકર્ષિત થશે નહીં કારણ કે રિપોર્ટ તાત્કાલિક દાખલ ન કરવામાં કોઈ દૂષિત ઇરાદાનો આક્ષેપ નથી, અને તાત્કાલિક તે દાખલ ન કરવામાં બેદરકારી ગેરવર્તણૂક સમાન થશે નહીં.

૨૭. કલોઝ (૭) નું સંપૂર્ણ વાંચન હશે "પ્રેક્ટિસમાં રહેલો ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ

વ્યાવસાયિક ગેરવર્તણૂકનો દોષિત ગણાશે, જો તે ડ્યુ ડિલિજન્સ (યોગ્ય ખંત) વાપરતો નથી, અથવા તેની વ્યાવસાયિક ફરજોના આચરણમાં ખૂબ જ બેદરકાર છે." કલોઝ-૭ ની જોગવાઈનું નજીકથી વાંચન દર્શાવે છે કે તે ", (અલ્પવિરામ) અને "અથવા" શબ્દ દ્વારા બે ભાગમાં વહેંચાયેલું છે એટલે કે, "ડ્યુ ડિલિજન્સ (યોગ્ય ખંત) વાપરતો નથી," અથવા "તેની વ્યાવસાયિક ફરજોના આચરણમાં ખૂબ જ બેદરકાર છે".

૨૮. આમ, કલોઝ ૭ માં "અથવા" શબ્દ પહેલાં વપરાયેલ 'અલ્પવિરામ' એ વિકલ્પ વ્યક્ત કરવા માટેનો એક વિભાજક કણ છે. ડ્યુ ડિલિજન્સ (યોગ્ય ખંત) વાપરવામાં નિષ્ફળતાના કલોઝ ૭ ના પ્રથમ ભાગનો ઇરાદો ગેરવર્તણૂકનો એક અલગ વર્ગ બનાવે છે, અને ગંભીર બેદરકારી સાથે જોડાવા માટે તેને "અને" તરીકે વાંચી શકાય નહીં. "ડિલિજન્સ" (ખંત) અને "નેગ્લિજન્સ" (બેદરકારી) બંને શબ્દો આચરણ/વર્તનના સ્વરૂપો છે અને તેથી અલગ કલોઝ બનાવવાને બદલે એક જ વાક્યમાં વપરાય છે. તેથી, સામાવાળા, જેમણે ખામીઓ/અનિયમિતતાઓને તાત્કાલિક પ્રકાશિત કરવામાં ડ્યુ ડિલિજન્સ (યોગ્ય ખંત) દર્શાવ્યું નથી, તેમને વ્યાવસાયિક ગેરવર્તણૂક કરી હોવાનું કહી શકાય.

૨૯. આમ, પ્રેક્ટિસમાં રહેલો ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ વ્યાવસાયિક ગેરવર્તણૂકનો

દોષિત ગણાશે જો તે ડ્યુ ડિલિજન્સ (યોગ્ય ખંત) વાપરતો નથી અથવા તે આચરણમાં ખૂબ જ બેદરકાર છે. ડિસિપ્લિનરી કમિટી અને કાઉન્સિલે ક્લોઝ-૭ માં નિર્દિષ્ટ બંને આકસ્મિકતાઓ, એટલે કે, ડ્યુ ડિલિજન્સ (યોગ્ય ખંત) વાપરવામાં નિષ્ફળતા અને ગંભીર બેદરકારીને સમાવીને વ્યાવસાયિક ગેરવર્તણૂકની તપાસ કરવાની જરૂર નથી. ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટની ગેરવર્તણૂકની તપાસ કાં તો તે ડ્યુ ડિલિજન્સ (યોગ્ય ખંત) વાપરવામાં નિષ્ફળ જાય છે અથવા તે તેની વ્યાવસાયિક ફરજોમાં ખૂબ જ બેદરકાર છે તે રીતે કરવાની જરૂર છે.

૩૦. હાલના કેસના તથ્યોમાં, જેમ આપણે અગાઉ ઠરાવ્યું છે કે સામાવાળા બેંકના નિરીક્ષકોના આંતરિક રિપોર્ટ પછી પણ લગભગ ૨ મહિનાના સમયગાળા માટે આજસુ રહ્યા હતા. સમિતિ સમક્ષ અને આપણી સમક્ષ સામાવાળા દ્વારા પ્રકાશિત કરવામાં આવેલ કૌટુંબિક પરિસ્થિતિઓ તેમની મદદ માટે આવી શકતી નથી કારણ કે આવી ઘટનાઓ આંતરિક ઓડિટર્સના રિપોર્ટ પહેલાં બની હતી. તથ્યોના એકંદર મૂલ્યાંકન પર, અમે એવા અભિપ્રાયના છીએ કે સામાવાળાએ "ડ્યુ ડિલિજન્સ (યોગ્ય ખંત)" વાપરીને તેમની વ્યાવસાયિક ફરજો હાથ ધરી નથી. આ સંદર્ભમાં, અમને ડિસિપ્લિનરી કમિટી દ્વારા નોંધાયેલ અને કાઉન્સિલ દ્વારા પુષ્ટિ થયેલ તારણો અને અભિપ્રાયમાં કોઈ ભૂલ જણાતી નથી કે સામાવાળા વાસ્તવમાં સેકન્ડ શેડ્યૂલના પાર્ટ-૧ ના ક્લોઝ-૭ માં દર્શાવ્યા

મુજબ વ્યાવસાયિક ગેરવર્તણૂકના દોષિત છે.

ન્યાયિક સમીક્ષાનો વ્યાપ:

૩૧. અમે, આ તબક્કે, ડિસિપ્લિનરી ઓથોરિટી તેમજ એપિલેટ ઓથોરિટી (હાલના કેસમાં કાઉન્સિલ) ના તારણોમાં દખલ કરવાની કોર્ટની સત્તા વિશે અથવા જ્યાં ડિસિપ્લિનરી કાર્યવાહી બે તબક્કામાં તપાસવામાં આવે છે, એક ડિસિપ્લિનરી ઓથોરિટી દ્વારા અને બીજી ડિસિપ્લિનરી ઓથોરિટીની કોઈ ઉચ્ચ ઓથોરિટી દ્વારા, તે સેટલ થયેલ કાનૂની દાખલાને ફરીથી જણાવી શકીએ છીએ.

૩૨. સામાવાળાએ તપાસ કરવામાં કોઈ અનિયમિતતા, ગેરકાયદેસરતા અથવા કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતના ઉલ્લંઘનનો આરોપ મૂક્યો નથી અને તેથી આવી રજૂઆતના અભાવે, આ કોર્ટ ડિસિપ્લિનરી ઓથોરિટી દ્વારા નોંધાયેલ અને કાઉન્સિલ દ્વારા પુષ્ટિ થયેલ તારણોમાં દખલ કરી શકે નહીં. તે હવે રિસ ઇન્ટિગ્રા (અસ્પષ્ટ બાબત) નથી કે કોર્ટ ડિસિપ્લિનરી કાર્યવાહીમાં સ્થાપિત પુરાવાની પર્યાપ્તતા પર પુનઃઆકારણી કરીને અને પ્રશ્ન કરીને ડિસિપ્લિનરી ઓથોરિટીના તારણોમાં દખલ કરી શકતી નથી, જો તપાસ યોગ્ય રીતે અને નિષ્પક્ષ રીતે કરવામાં આવી હોય, અને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો અથવા વૈધાનિક નિયમોના કોઈ ઉલ્લંઘનના કોઈ આક્ષેપો ન હોય અથવા તારણો બાહ્ય વિચારણા પર આધારિત હોય. (જુઓ સ્ટેટ બેંક ઓફ બિઝનેસ એન્ડ જયપુર વિરુદ્ધ નેમી ચંદ

નાલવાયા, (૨૦૧૧) ૪ એસ.સી.સી. ૫૮૪, સ્ટેટ ઓફ કર્પોરેટ વિરુદ્ધ એન. ગંગારાજ, (૨૦૨૦) ૩ એસ.સી.સી. ૪૨૩).

૩૩. સામાવાળાએ કાઉન્સિલ ઓફ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સ વિરુદ્ધ સોમનાથ બસુ, (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં કલકત્તા હાઈકોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે. જો કે, અમે કલકત્તા હાઈકોર્ટ દ્વારા વ્યક્ત કરવામાં આવેલ દૃષ્ટિકોણ સાથે સંમત નથી જ્યાં સુધી તે એવું ઠરાવે છે કે ઓડિટરોને તેમની ફરજોના નિભાવમાં તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલ બેઈમાનીના કોઈ આરોપ વિના કોઈ ગેરવર્તણૂકનો દોષિત ગણી શકાય નહીં. અમે કલકત્તા હાઈકોર્ટ દ્વારા વ્યક્ત કરવામાં આવેલ દૃષ્ટિકોણ સાથે પણ સંમત નથી જ્યાં સુધી તે એવું કહે છે કે ફરજોના નિભાવમાં બેદરકારી અથવા આવી ફરજો નિભાવવામાં નિર્ણયની ભૂલ ગેરવર્તણૂક ન બની શકે જ્યાં સુધી ઉપરોક્ત કૃત્યોમાં દુષ્ટ-ઈરાદો સ્થાપિત ન થાય. જો આવી અવલોકન હાલના કેસમાં અથવા ઓડિટરના કેસોમાં લાગુ કરવામાં આવે જેણે તેના ડ્યુ ડિલિજન્સ (યોગ્ય ખંત) વાપરવામાં નિષ્ફળતા મેળવી છે અથવા તેની વ્યાવસાયિક ફરજો નિભાવવામાં ગંભીર બેદરકાર છે; સેકન્ડ શેડ્યૂલના પાર્ટ-૧ ના કલોઝ-૭ ની જોગવાઈ બિનજરૂરી બની જશે. ૨જા શેડ્યૂલનો પાર્ટ-૧ પ્રેક્ટિસમાં રહેલા ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટના સંબંધમાં વ્યાવસાયિક ગેરવર્તણૂકની ગણતરી કરે છે અને તેમાં ૧૦ આકસ્મિકતાઓ છે જે તેમાં નિર્દિષ્ટ છે. કલકત્તા હાઈકોર્ટ દ્વારા વ્યક્ત કરવામાં આવેલ દુષ્ટ-ઈરાદો અને

બેઘમાનીના તત્વો, સેકન્ડ શેડ્યૂલના પાર્ટ-૧ માં નિર્દિષ્ટ વર્તનમાં દાખલ કરી શકાય નહીં. બેંક દ્વારા રોકાયેલ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ ખૂબ જ સતર્ક રહેવાનો છે અને બેંક એકાઉન્ટ હોલ્ડર્સ અથવા બેંકના સ્ટાફ, જેમાં મેનેજરનો સમાવેશ થાય છે, તેમની અનિયમિતતાઓ અથવા ગેરકાયદેસરતાની રિપોર્ટ ન કરવાનું તેમનું કૃત્ય, જે સીધી રીતે બેંકની પ્રતિષ્ઠા, કાર્યક્ષમતા અને કાર્યશૈલીને અસર કરે છે, તેને દુષ્ટ-ઇરાદા અથવા બેઘમાનીના ઇરાદા પર નિર્ભર બનાવી શકાય નહીં. ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ એ બેંક દ્વારા રોકાયેલ એક વ્યાવસાયિક છે જે માત્ર અનિયમિતતાઓ દર્શાવવા માટે છે અને તે અપ્રસ્તુત છે કે આવી અનિયમિતતાઓ તેના દુષ્ટ-ઇરાદા અથવા પ્રમાણિકતાના અભાવે રિપોર્ટ કરવામાં આવી નથી. ફરજ નિભાવવામાં બેદરકારી અથવા આવી ફરજો નિભાવવામાં નિર્ણયની ભૂલ, જે કલકત્તા હાઈકોર્ટ દ્વારા પ્રકાશિત કરવામાં આવી છે, તે ચોક્કસપણે 'ડ્યુ ડિલિજન્સ (યોગ્ય ખંત) વાપરતો નથી' ના અભિવ્યક્તિને બનાવશે અને ડ્યુ ડિલિજન્સ (યોગ્ય ખંત) ની નિષ્ફળતા દુષ્ટ-ઇરાદાના તત્વની કોઈપણ સંડોવણીને આધીન હોઈ શકે નહીં.

: અંતિમ આદેશ :

૩૪. કાર્યવાહીના એકંદર વિશ્લેષણ પર, અમને જણાય છે કે સામાવાળાનું નામ ૬ મહિનાના સમયગાળા માટે સભ્ય રજિસ્ટરમાંથી દૂર કરવા માટે કાઉન્સિલની ભલામણ, સિદ્ધાંતમાં, યોગ્ય છે. જો કે, સદર ભલામણ સ્વીકારતી વખતે, અમે

સદર કાર્યવાહીમાં વપરાયેલ સમયના અતિશય વિલંબને અવગણી શકીએ નહીં. કાઉન્સિલે, તેમના ૧૪/૧૦/૨૦૦૬ ના નિર્ણય દ્વારા, હાઈકોર્ટને ભલામણ કરી હતી કે સામાવાળાનું નામ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સ એક્ટ, ૧૯૪૯ ની કલમ ૨૧(૬) હેઠળ છ મહિનાના સમયગાળા માટે સભ્ય રજિસ્ટરમાંથી દૂર કરવામાં આવે. કલમ ૨૧(૬) ની સદર જોગવાઈઓ હાઈકોર્ટને કલોઝ (એ) થી (ડી) ની શરતોમાં આદેશો પસાર કરવાની સત્તા આપે છે, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

"(એ) કાર્યવાહી ફાઈલ કરવાનો નિર્દેશ આપવો, અથવા ફરિયાદ રદ કરવી, જે પણ કેસ હોય;

(બી) સભ્યને ઠપકો આપવો;

(સી) સભ્યને કાં તો કાયમી ધોરણે અથવા હાઈકોર્ટ યોગ્ય સમજે તેટલા સમય માટે ઇન્સ્ટિટ્યૂટની સદસ્યતામાંથી દૂર કરવો;

(ડી) વધુ તપાસ અને રિપોર્ટ માટે કેસ કાઉન્સિલને મોકલવો."

૩૫. લગભગ બે દાયકાના ગાળાને ધ્યાનમાં લેતા, અમારો વિચાર છે કે સામાવાળાને, આ વિલંબિત તબક્કે, સદસ્યતામાંથી દૂર કરવાના કઠોર પગલાંના આધિન ન કરવા જોઈએ, છ મહિનાના મર્યાદિત સમયગાળા માટે પણ. કેસના તથ્યો અને સંજોગોમાં, ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સ એક્ટ, ૧૯૪૯ ની કલમ ૨૧(૬) ના કલોઝ (બી) હેઠળનો આદેશ, એટલે કે, "ઠપકો", ન્યાયના અંતને પૂરતો મળશે.

૩૬. તદનુસાર, ડિસિપ્લિનરી કમિટીના તારણો અને કાઉન્સિલની ભલામણને માન્ય રાખતી વખતે, અમે સામાવાળાને છ મહિનાના સમયગાળા માટે સભ્ય રજિસ્ટરમાંથી દૂર કરવાની સૂચિત સજાને "ઠપકો" માં ફેરફાર કરીએ છીએ.

૩૭. સદર રેકૉર્ડ્સ ઉપરોક્ત શરતોમાં નિકાલ પામે છે.

(એ. એસ. સુપેહિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

(પ્રણવ ત્રિવેદી, ન્યાયમૂર્તિ)

સાજ જયોર્જ

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.